

Technosexuality from the Perspectives of Forensic Medicine, Ethics, Imamiyah Jurisprudence, and Iranian Criminal Law

Sofoura Mohammadi Salehi Darani^{ID*} and Seyed Abbas Jazayeri Farsani^{ID**}

Received: 26 October 2024 | Received in revised form: 04 December 2024 | Accepted: 29 January 2025 | Published: 30 June 2025

Abstract

Technosexuality broadly refers to sexual attraction toward machines, robots, and androids, while narrowly encompassing robot fetishism—sexual orientation toward humanoid robots or individuals mimicking robotic behavior. Advocates argue that sex robots offer benefits such as personal freedom, alternatives for those unable to marry, prevention of sexual crimes, therapeutic applications, and sexual justice. However, critics emphasize their detrimental effects, including reinforcing gender stereotypes, degrading human relationships, undermining familial responsibility, and posing ethical and religious conflicts. From a legal and medical perspective, technosexuality raises significant concerns. Forensic medicine must assess the health and criminal liability of users, who often suffer physical, sexual, or psychological harm. Unrealistic gratification may fuel fantasies of assault, increasing risks of rape, child abuse, and sexual violence. Imamiyyah jurisprudence explicitly prohibits sex robots, equating their use with masturbation. Meanwhile, Iranian criminal law lacks provisions addressing this issue due to its current rarity, despite its potential societal harm. Internationally, countries like Canada and the U.S. have criminalized the import and promotion of sex robots, permitting exceptions only for therapeutic uses (e.g., treating depression or disabilities). Such legal frameworks also aim to curb child pornography and "sex doll brothels." Given artificial intelligence's rapid advancement, Iran's legal system must proactively clarify and criminalize technosexuality-related activities to mitigate moral, social, and criminal repercussions. A comprehensive approach—integrating forensic, ethical, jurisprudential, and penal perspectives—is essential to address this emerging challenge while balancing technological progress with societal values.

Keywords: Ethics, Forensic Medicine, Robot Fetishism, Technosexuality, Iranian Criminal Law, Imamiyah Jurisprudence.

* Instructor, Department of Law, Payame Noor University, Tehran, Iran; (Corresponding Author) Email: M.salehi@pnu.ac.ir

** Assistant Professor, Department of Law, Shahrekord Branch, Islamic Azad University, Shahrekord, Iran; Email: info@drjazaeri.com

■ Mohammadi Salehi Darani, S., and Jazayeri Farsani, S.A., (2025)., Technosexuality from the Perspectives of Forensic Medicine, Ethics, Imamiyah Jurisprudence, and Iranian Criminal Law. *Journal of New Issues in Islamic Jurisprudence*, 3 (1), 282-311. <https://doi.org/10.22091/rcjl.2025.12162.1123>

تکنوجنس گرایی از منظر پزشکی قانونی، اخلاق، فقه امامیه و حقوق کیفری ایران

صفورا محمدصالحی دارانی ^{ID}* و سید عباس جزایری فارسانی ^{ID}**

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۸/۰۵ | تاریخ اصلاح: ۱۴۰۳/۰۹/۱۴ | تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۱/۱۰ | تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۴/۱۰

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی احکام مرتبط با تکنوجنس گرایی از سه منظر پزشکی قانونی، اخلاق، فقه امامیه و حقوق کیفری ایران انجام پذیرفت. تکنوجنس گرایی به معنای عام کشتن جنسی نسبت به ماشین‌ها، ربات‌ها و اندرویدها و در معنی خاص خود، فتیشیسم رباتی گرایش جنسی به ربات‌های انسان‌نما و یا گرایش جنسی به افرادی که مانند ربات‌ها عمل می‌کنند، گفته می‌شود. با وجود آن که برخی از موافقان تکنوجنس گرایی، ربات‌های جنسی را دارای برخی کارکردها مانند آزادی عملکرد و جایگزین مناسب برای ارضای جنسی می‌دانند؛ اما اکثر اندیشمندان معتقدند به دلیل آثار منفی بیشتر، از جمله نگاه کلیشه‌ای و ابزاری به زن، سست شدن مفهوم انسان و روابط انسانی، از بین رفتن حس مسئولیت پذیری ناشی از تشکیل خانواده، در کنار اخلاق گرایی و نیز ملاحظات مذهبی، گزینه‌ای غیر اخلاقی محسوب می‌شوند. کاربران آنها اغلب دچار مشکلات جسمی، جنسی یا روانی هستند و به دلیل اقناع غیرواقعی، تسهیل خیالات تجاوز جنسی و اجرای تجربه فانتزی‌های پورنوگرافی، احتمال بروز جرائمی نظیر تجاوز به عنف و خشونت جنسی را خواهند داشت. بررسی وضعیت سلامت این افراد و میزان مسئولیت کیفری توسط پزشکی قانونی انجام می‌شود. فقه امامیه استفاده از ربات جنسی را حرام و حکم خودارضایی را به آن داده است. در حقوق کیفری ایران به دلیل عدم شیوع، این موضوع مسکوت مانده است. با توجه به جرم‌انگاری واردات و ترویج ربات‌های جنسی در برخی کشورها، شایسته است این مهم، به طور کامل در نظام حقوق کیفری ایران شفاف‌سازی و جرم‌انگاری شود.

واژگان کلیدی: اخلاق، پزشکی قانونی، پیشگیری، تکنوجنس گرایی، حقوق کیفری ایران، فقه امامیه.

* نویسنده مسؤول، مربی، گروه حقوق، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. M.salehi@pnu.ac.ir

** استادیار گروه حقوق، واحد شهرکرد، دانشگاه آزاد اسلامی شهرکرد، ایران. info@drjazaeri.com

□ محمدصالحی دارانی، صفورا و جزایری فارسانی، سید عباس. (۱۴۰۴). تکنوجنس گرایی از منظر پزشکی قانونی،

اخلاق، فقه امامیه و حقوق کیفری ایران، پژوهش‌های فقهی مسائل مستحدثه. ۳ (۱)، ۳۱۱-۲۸۲.

<https://doi.org/10.22091/rcjl.2025.12162.1123>

۱) مقدمه

موضوع مقاله حاضر تکنوجنس‌گرایی از منظر پزشکی قانونی، اخلاقی، فقه امامیه و حقوق کیفری ایران با تأکید بر پیشگیری از جرم است. با پیشرفت روزافزون فناوری و ورود هوش مصنوعی به عرصه‌های مختلف زندگی، شاهد ظهور پدیده‌های نوینی هستیم که نیازمند بررسی و تحلیل دقیق از ابعاد مختلف می‌باشند. یکی از این پدیده‌ها، تکنوجنس‌گرایی (به معنای خاص ربات‌های جنسی) است که به دلیل ابعاد پیچیده و حساسیت‌های خاص خود، توجه بسیاری از متخصصان و صاحب‌نظران حوزه‌های مختلف از جمله پزشکی قانونی، اخلاق، فقه و حقوق را به خود جلب کرده است. به گونه‌ای که، پزشکی قانونی و حقوق کیفری با توجه به اهداف و رسالت‌هایشان می‌توانند در احقاق حق و اجرای عدالت و پیشگیری از ارتکاب جرم مؤثر باشند. حقوق کیفری در واقع بازتابی از ارزش‌ها و هنجارهای اخلاقی یک جامعه است؛ لذا تقویت اخلاق در جامعه می‌تواند نقش مهمی در کاهش جرم و پیشگیری از آن ایفا کند. فقه امامیه نیز به دلیل پویایی و ابتدای حقوق کیفری از آن، در مواقع سکوت حقوق کیفری در برخی مسائل نوظهور، به عنوان منبع اصلی مورد استناد قرار می‌گیرد. بدین لحاظ با بررسی جوانب مختلف موضوع پژوهش حاضر در این حوزه‌ها و تعامل آنها به اهمیت علمی و عملی آن می‌افزاید، خصوصاً آن‌که برخی از کشورها در جهت پیشگیری کیفری در این راستا اقدام به قانون‌گذاری کرده‌اند.

تکنوجنس‌گرایی اصطلاحی است که، در رسانه‌های آنلاین دهه ۲۰۰۰ منتشر شد و برای توصیف مردی که دارای حس زیبایی‌شناسی قوی و عشق به تکنولوژی است، به کار می‌رفت. این واژه در دو معنی به کار می‌رود: معنی اول؛ خودشیفته‌ای که علاقه شهوانی به وسایل الکترونیکی دارد و معنی دوم؛ استفاده جنسی از ربات‌های جنسی به جای شریک جنسی واقعی (Lily, 2022, pp. 305-323).

همان‌گونه که می‌دانیم، یکی از بحث‌برانگیزترین محصولات مبتنی بر هوش مصنوعی، ربات جنسی است که با کاربرد فناوری رباتیک ادغام شده و در حوزه ارضای جنسی انسان ارائه شد. در واقع؛ این ربات‌ها ابزارهای خودارضایی مدرن با حداکثر شباهت جسمی با

نمونه‌های انسانی هستند که هدف از تولید این محصولات برآورده کردن تمایلات جنسی افراد (اعم از شهروندان عادی و افراد دارای معلولیت و نقص) و نیز رفع خلاهای عاطفی عنوان شده است (Andrade, 2018, pp. 498-499). این در حالی است که، مسائل مربوط به اخلاق و چگونگی تکامل اصول اخلاقی در فرهنگ ریشه دوانده است. فرهنگ و فناوری را نیز نمی‌توان از یکدیگر جدا کرد، زیرا هر دو فرآیندها و بازتابی از شناخت و تجربه اجتماعی از طریق عمل هستند. فناوری تجسم ارزش‌ها و فرهنگ است. همان‌طور که فناوری توسعه می‌یابد و روابط انسانی با فناوری اطلاعات (IT) پیچیده‌تر و صمیمی‌تر می‌شود، چارچوب فرهنگی زیربنای ارزش‌ها و اخلاق نیز شکل می‌گیرد. فلذا هدف این است که، درک بهتری از این موضوع مهم، برای سیاست‌گذاری آگاهانه‌تر به ارگان‌های دولتی و نهادهای مدنی مربوطه ارائه شود که در صورتی که ربات‌های جنسی پذیرفته شوند، پیامدهای مهم اجتماعی و اخلاقی فراوانی در پی خواهد داشت. به‌طوری که، رابطه با ربات‌های جنسی به‌عنوان عاملان فرهنگ تجاوز جنسی و به‌عنوان منبع یا نشانه دیگری از بحران بهداشت عمومی پورنوگرافیک (Brody & Krüger, 2006, pp. 312-315) باید انگ انگاشته و جرم‌انگاری شوند (Behrendt, 2017, pp. 19-20).؛ چرا که رواج این ربات‌ها، مخالف با طبیعت انسان بوده و نسبت به فواید محتمل، مضرات بیشتری همچون افزایش حس تنهایی در فرد، از بین رفتن نهاد خانواده و تلون مزاج را به‌همراه خواهد آورد.

سوالاتی که در طی تحقیق برآنینم به آن‌ها پاسخ دهیم: ۱- دیدگاه پزشکی قانونی نسبت به تکنوجنس‌گرایی چگونه است؟ ۲- تکنوجنس‌گرایی از دیدگاه اخلاقی چگونه است؟ ۳- دیدگاه فقه امامیه نسبت به تکنوجنس‌گرایی چگونه است؟ ۴- آیا در حقوق کیفری ایران، تکنوجنس‌گرایی جرم‌انگاری شده است؟ با توضیح مطالب پیش گفته، ضمن تبیین چالش‌ها و تهدیدهای ناشی از این پدیده، راهکارهای موثری برای پیشگیری از آن ارائه می‌شود. در این راستا، ابتدا به تعریف و مفهوم تکنوجنس‌گرایی - فetišسیم رباتی، تکنوجنس‌گرایی از دیدگاه پزشکی قانونی، تکنوجنس‌گرایی از دیدگاه اخلاقی و در نهایت تکنوجنس‌گرایی از دیدگاه فقه و حقوق می‌پردازیم.

۲) تعریف و مفهوم تکنوجنس‌گرایی - فetiš رباتی

اصطلاح «تکنوجنس‌گرایی» از دهه ۷۰ مورد استفاده قرار گرفت و در اصل به کشش جنسی نسبت به ماشین‌ها، روبات‌ها و اندروید اشاره داشت، که مترادف با ASFR (مخفف alt.sex.fetish.robots، یا به تعبیری «سایر وسایل جنسی که واقعاً در زندگی واقعی وجود ندارند») است (Basson, 2000, pp. 51-65).

تکنوجنس‌گرایی به دو معنی استفاده می‌شود: معنی اول؛ داشتن عشق شهوانی به وسایل الکترونیکی. این ترکیب دو کلمه تکنوفیل و متروجنسیت است و اولین بار توسط ریکی مونتالوو برای توصیف شخص خودشیفته‌ای که عاشق خود و سبک زندگی شهری خود و همچنین ابزارهایی مانند تلفن‌های همراه، کامپیوترها، نرم‌افزارها و وب بود، استفاده شد (Sourav, 2023, pp. 25-27 & Mishra). معنی دوم؛ گاهی اوقات تکنوسکسوال، به این معنی که شخصی ربات جنسی را به شریک جنسی واقعی ترجیح می‌دهد.

بهتر است بگوییم؛ برای بسیاری، ترس یا بی‌اعتمادی عمومی نسبت به فناوری، به‌ویژه فناوری جدید در آینده وجود دارد. برای عده‌ای، فناوری جالب و هیجان‌انگیز و برای برخی، فناوری کمی بیشتر از هیجان‌انگیز است - در واقع، از نظر جنسی هیجان‌انگیز است.

بنابراین؛ تکنوجنس‌گرایی را می‌توان یک گرایش جنسی نوظهور دانست که توسط برخی از افراد پذیرفته شده است، به این معنی که تمایلات جنسی آنها با فناوری مرتبط است. تکنوجنس‌ها، فناوری را به روابط جنسی انسانی ترجیح می‌دهند، به‌طوری که از طریق فناوری، از نظر جنسی تحریک می‌شوند یا خود را ابراز می‌کنند.

البته تکنوجنس‌گرایی یک گرایش جنسی با تمرکز محدود نیست، بلکه روش‌های مختلفی وجود دارد که تکنوجنس‌گرایان خود را از نظر جنسی ابراز می‌کنند؛ مثلاً برای بسیاری از افراد پورن آنلاین، با ارسال عکس و پیام، تمایلات جنسی آن‌ها قبلاً در چیزی قرار دارد که از آن به‌عنوان «سازمان‌دهی مجدد با واسطه فناوری روابط اجتماعی جنسیت» یاد می‌شود (Bloemers, 2010, pp. 1167-1169).

؛ لذا تکنوجنس‌گرایی به استفاده فراگیر از فناوری برای جمع‌آوری اطلاعات جنسی، بیان

تمایلات جنسی، مشاهده یا افشای بدن‌های جنسی، تجربه لذت جنسی و کشف فانتزی‌های جنسی اشاره دارد. این قبیل افراد از طریق تعامل با رسانه‌های اجتماعی از نظر جنسی تحریک می‌شوند. به عنوان مثال، دریافت لایک در فیس‌بوک یا بازنشر پست‌های توییتر آنها، می‌تواند در واکنش به افزایش دوپامین در آنها باعث ایجاد لرزش جنسی شود (Bendel, 2021, pp. 11-12).

همچنین؛ برخی از تکنوجنس‌گرایان به اسباب‌بازی‌های جنسی خود بسیار وابسته هستند. در واقع، آنها آنقدر به اسباب‌بازی‌های جنسی خود متصل هستند که نمی‌توانند با شریک جنسی خود رابطه جنسی داشته باشند، مگر این که وسایل الکتریکی آنها بخشی از برخورد جنسی باشد. آنها با روابط جنسی صرفاً جسمی برانگیخته نمی‌شوند.

لازم به توضیح است که، اگر چه تعامل انسانی ممکن است برای برخی از تکنوجنس‌گرایان مهم باشد، اما برخی از آنها تعامل آنلاین را به حضوری ترجیح می‌دهند. به عنوان مثال: شخص ممکن است، توسط یک دختر غیرواقعی تحریک شود، اما اگر آن شخص واقعاً با او در اتاق بود، از نظر جنسی هیجان‌زده نمی‌شدند. این نوع از تکنوجنس‌گرایان از طریق، تعامل آنلاین آواتار یا بحث‌های صفحه پیام تحریک می‌شوند.

در این خصوص، برخی سایت‌های آنلاین، مانند Second Life، به افراد اجازه می‌دهند تا آواتارهای (تصویری من‌درآوردی یا تخیلی از کسی یا چیزی به صورت مبهم است) خود را طراحی کنند، از جمله ارائه گزینه‌های تناسلی و سینه‌ها از فروشگاه‌های آنلاین و تعامل با دیگران در انواع دنیای مجازی (Bendel, 2015, pp. 29-30)؛ اما همان‌طور که فناوری هوش مصنوعی پیشرفت می‌کند، ایده کنار گذاشتن تعامل انسانی به تعداد فزاینده‌ای از اشتباهات تکنوجنسی تغذیه می‌شود، زیرا آنها معتقدند ربات‌های جنسی اینجا هستند. این به افراد تکنوجنس اجازه می‌دهد تا با یک ربات انسان‌نما رابطه کاملاً جنسی داشته باشند، حتی به کسانی که توانایی برقراری ارتباط عاطفی با ربات را دارند، اجازه می‌دهد تا رابطه عمیق‌تری داشته باشند.

در نظرسنجی آنلاین مجله یوگو در سال ۲۰۲۰، ۲۲ درصد از پاسخ‌دهندگان ادعا کردند که به رابطه جنسی با یک ربات فکر می‌کنند (Both, Brauer, & Laan, 2011, pp. 3116-).

3131). در حقیقت، جسمانی بودن ماشین‌هایی مانند ربات‌های سکس یا عشق به آن‌ها اجازه می‌دهد بدون اتکا به تجهیزات دیگر، مستقیماً توسط کاربران لمس شوند و آنها را لمس کنند. حسگرهای مناسب - بصری، لمسی، صوتی، گرما یا موارد دیگر - ربات‌های تجسم‌یافته می‌توانند جنبه‌هایی از تعاملات صمیمی و جنسی مشترک را نیز به تصویر بکشند. بدین لحاظ؛ تکنوجنس‌گرایی به بررسی روابط پیچیده میان فناوری و جنسیت می‌پردازد. این مفهوم شامل اثرات اجتماعی، اخلاقی، فرهنگی و حقوقی فناوری‌ها بر روی هویت‌های جنسی و جنسیتی است.

شایان ذکر است، در حال حاضر، فناوری‌ای که در نهایت ممکن است رباتیک اجتماعی-جنسی متقاعدکننده را حفظ کند یا تعاملات قانع‌کننده‌ای ایجاد کند که به عشق شهوانی در دنیای واقعی نزدیک می‌شود، نسبتاً پیچیده و گران باقی مانده است (به عنوان مثال، قیمت فعلی عروسک‌های رباتیک ۸۰۰۰ تا ۱۵۰۰۰ دلار است). این موضوع ممکن است در سال‌های آینده فناوری جنسی را پیچیده‌تر، فراگیرتر و جذاب‌تر کرده و بسیاری از افراد متوجه شوند که تجارب آنها با این فناوری به هویت جنسی آنها تبدیل شده و برخی آنها را به جای تعاملات جنسی مستقیم با انسان ترجیح دهند.

به طور قطع؛ پیشرفت در هوش مصنوعی و عمومی شدن هویت‌های جنسی می‌تواند برای کسانی که با جنسیت‌های مبتنی بر فناوری هویت می‌گیرند، بدنامی ایجاد کند (Lazar, Bardzell, et al., 2019, p. 35). این در شرایطی است که فتنش ربات‌ها نیز خود را تکنوجنس‌گرا می‌دانند (Lehmiller, 2018, p. 101).

فتیشیسم ربات عبارت مخففی ساخته شده از گروه خبری یوزنت است که از عبارت ازبین‌رفته Alt.sex.fetish.robots سرچشمه گرفته و در دو معنی استفاده می‌شود. در معنی اول، گرایش جنسی به ربات‌های انسان‌نما گفته می‌شود و در معنی دوم، گرایش جنسی به افرادی که مانند ربات‌ها عمل می‌کنند. مثل افرادی که مانند ربات لباس می‌پوشند. در حقیقت یک فانتزی دیگر که کمتر هم رایج است، تبدیل شدن به یک ربات می‌باشد. از این رو، این نوع فتیش شبیه آگالماتوفیلیا است که شامل جذب شدن یا تبدیل شدن به مجسمه‌ها یا مانکن‌ها را

در بر می‌گیرد؛ البته در این مورد، منظور جذب یا تبدیل شدن به ربات است (Dekker, Wenzlaff, Biederman, Briken & Fuss, 2020, pp. 273–278).

بسیاری از افراد فetiš ربات (ASFR) یک گرایش یا هر دو را ترجیح می‌دهند. در برخی موارد نیز این ترجیح بسیار قوی است و افراد می‌توانند به یک نوع از این فetiš علاقه بیشتری داشته باشند و از نوع دیگر چشم‌پوشی کنند. به گونه‌ای که برای برخی افراد، چیزهایی مانند ظاهر رباتیک، حرکت یا صدا برای برانگیختگی مهم هستند و برای عده‌ای دیگر، این چنین نیست و تنها یک ربات که کاملاً واقعی به نظر برسد (مانند انسان باشد) کافی و تحریک‌کننده است (Sparrow, 2017, pp. 465–477).

در حال حاضر به دلیل مقرون به صرفه نبودن ربات‌های جنسی انسان‌نمای هوشمند به دلیل اقتصادی اغلب تکنوجنس‌گراها تلاش می‌کنند راهی برای انجام این گونه روابط با فناوری‌های رباتی موجود هرچند ربات‌های اولیه و با قیمت ارزان مثل عروسک‌های واقعی جنسی کودکانه (RealDoll) با توجه به سهل‌الوصول بودن فراهم کنند؛ اما آنچه مهم است این که، ربات‌های جنسی اغلب اوقات به عنوان «فناوری مبتنی بر فانتزی‌های خودارضایی مردانه» نامیده می‌شوند (Hanson, 2021, pp. 189–210)، زیرا با توجه به آمارهای موجود، مردان نسبت به زنان از ربات‌های جنسی بیشتر استفاده می‌کنند، به طوری که، استفاده از عروسک جنسی طبق یک نظرسنجی ملی آنلاین در آلمان نشان داد که ۹ درصد از مردان و ۲ درصد از زنان در طول زندگی خود از عروسک‌های جنسی استفاده کرده‌اند (Hanson, 2021, p. 189).

همچنین؛ طبق یافته‌های موجود، برخی کاربران از ربات‌های جنسی به طور انفرادی و یا همراه با شریک زندگی‌شان استفاده می‌کردند. اما هنوز مطالعات تجربی و بالینی روی کاربران عروسک‌ها محدود است. ولی آنچه مشخص است، این کاربران در انجمن‌های بخصوصی عضو هستند، اعضای این انجمن‌ها را که صاحبان ربات‌ها هستند، مردان میانسال، شاغل و یا دارای نقص‌های جنسی تشکیل می‌دهند. اگرچه عروسک‌های رباتی تا حدی برای رابطه جنسی ساخته می‌شوند، ولی استفاده از آنها لزوماً جنسی نیست و ممکن است عروسک‌های خود را به شکل شریک زندگی مشترک مصنوعی ببینند (من جمله تماشای تلویزیون، گوش دادن به موسیقی).

طبق یافته‌های موجود، اغلب صاحبان این روبات‌های جنسی احساس شرم، گناه یا خجالت را داشته‌اند و این احتمالاً مربوط به انگ استفاده و مالکیت عروسک‌های جنسی است (Danaher, 2019, p. 553). روان‌شناسان نیز، اغلب صاحبان عروسک‌ها را تنها، و از نظر اجتماعی ناتوان، همجنس‌گرا یا دگرجنس‌گرا معرفی می‌کنند، کسانی که از آسیب‌های روحی رنج می‌برند. به‌عنوان مثال، در فیلم لارس و دختر واقعی، لارس جوانی است که از نظر اجتماعی ناجور و با مشکلات روانی درگیر است و با یک ربات جنسی به‌نام بیانکا رابطه عاشقانه برقرار می‌کند.

۳) تکنوجنس‌گرایی از دیدگاه پزشکی قانونی

پزشکی قانونی به‌عنوان ابزاری علمی، به حقوق کیفری در اجرای عدالت و برقراری نظم و امنیت در جامعه کمک می‌کند. به‌طوری که پزشکی قانونی با ارائه شواهد علمی، شناسایی الگوها و روندها، بهبود روش‌های تحقیقاتی، شناسایی قربانیان و ارائه آموزش، نقش مهمی در پیشگیری از جرم ایفا می‌کند. در پزشکی قانونی تکنوجنس‌گرایی خاص (استفاده از ربات‌های جنسی) با چالش‌ها و مسائل متعددی از جمله؛ بررسی سلامت روان فرد، تعیین مسئولیت کیفری، ارائه شواهد و مدارک موجود، پیشگیری از آسیب‌ها روبه‌روست. به‌گونه‌ای که استفاده از ربات‌های جنسی ممکن است نشانه‌ای از وجود اختلالات روانی در فرد باشد که با بررسی وضعیت روانی این افراد، به تشخیص و درمان اختلالات احتمالی کمک شود، زیرا این افراد اغلب به لحاظ جسمی، جنسی یا روانی دچار مشکلاتی هستند که به روبات‌ها پناه می‌برند و انزوایی آنها را از جامعه دوچندان خواهد کرد و در برقراری ارتباط با انسان‌های واقعی و اجتماع دچار تنش‌های فراوان شده و ناهنجاری‌های رفتاری در آنان به‌شکل احتمال ارتکاب جرائمی نظیر تجاوز به عنف، کودک‌آزاری و خشونت‌های جنسی را به‌دلیل اقناع غیرواقعی و اجرای تجربه فانتزی‌های غیرواقعی را در پی خواهد داشت (González, 2021, p. 18). در این شرایط، پزشکی قانونی می‌تواند با بررسی وضعیت روانی و شرایط جرم، در تعیین میزان مسئولیت کیفری او نقش داشته باشد.

همچنین با بررسی آثار و شواهد به‌دست آمده از صحنه جرم، در اثبات یا رد اتهامات

مرتبط با استفاده از ربات‌های جنسی، به مراجع قضایی کمک کرده و نیز با ارائه آموزش‌ها و مشاوره‌های لازم به افراد در معرض خطر (بزه‌دیده)، از بروز آسیب‌های جسمی و روانی ناشی از آن پیشگیری کند.

استفاده از تکنولوژی‌های نوین مانند تحلیل DNA و تشخیص هویت، به کشف حقیقت در پرونده‌های جنایی کمک می‌کند. این فناوری‌ها می‌توانند در مسائل مرتبط با هویت جنسی و شناسایی متهمان و قربانیان تأثیرگذار باشند (Lim, 2019, p. 11 & Kim). لازم به توضیح است که، هویت جنسی به درک و تجربه فرد از جنسیت خود اشاره دارد و می‌تواند با ویژگی‌های بیولوژیکی، اجتماعی و فرهنگی مرتبط باشد. هویت جنسی می‌تواند به صورت‌های مختلفی بیان شود، از جمله: زن: هویت جنسی که معمولاً با ویژگی‌های زنانه مرتبط است. مرد: هویت جنسی که معمولاً با ویژگی‌های مردانه مرتبط است. غیردوتایی: افرادی که هویت جنسیتی آن‌ها خارج از دوگانگی زن و مرد قرار دارد، مانند جنسیت‌های غیرباینری، ترنس یا جنسیت‌های دیگری که به آن‌ها تعلق دارند. هویت جنسی می‌تواند با جنسیت بیولوژیکی فرد (که بر اساس ویژگی‌های فیزیکی تعیین می‌شود) تفاوت داشته باشد و ممکن است تحت تأثیر عوامل فرهنگی، اجتماعی و شخصی قرار گیرد (Bouchard, 2018, p. 283).

۴) تکنوجنس‌گرایی از منظر اخلاقی

همان‌گونه که می‌دانیم، بسیاری از قواعد حقوقی، از قواعد اخلاق نشأت می‌گیرند و می‌توان گفت مبنای بسیاری از قواعد حقوقی، قواعد علم اخلاق است. اگر موضوعی به لحاظ اخلاقی در جامعه مذموم و ناپسند شناخته شود باید به‌عنوان یک قاعده حقوقی جرم‌انگاری شود. موضوع رابطه با ربات‌های جنسی نیز محل مناظرات مختلف از جمله اخلاقی قرار گرفته است که به‌زعم بسیاری، هرگونه رابطه جنسی با این ربات‌ها غیراخلاقی است؛ اما برخی نیز فواید اندکی را بر آن برمی‌شمرند که در برابر ضررهای بسیار آن، گزینه‌ای به‌طور قطع غیراخلاقی است.

از نظر عده کمی از موافقان تکنوجنس‌گرا، استفاده از ربات‌های جنسی اولاً به‌دلیل خودمختاری، احترام به آزادی انتخاب افراد و ثانیاً از حیث سودمندی، در جهت پیشگیری از

جرائم جنسی و کمک به درمان برخی بیماران با نقص جنسی بلااشکال است (Rutkin, 2016, p. 101)، زیرا در نظام‌های حقوق غیردینی ارضای نیاز جنسی به هر طریقی ولو در خارج از چارچوب خانواده ممکن است، به شرط آن که موجب تعدی به حقوق سایرین نگردد. در نظر این نظام‌های غیردینی رابطه جنسی با دیگری و یا حتی خودارضایی چنانچه مطابق با اختیار و آگاهانه فرد باشد، اخلاقی محسوب می‌شود و لذا، رابطه با عروسک‌های جنسی فاقد اشکال است.

آنان اعتقاد دارند؛ گسترش فیلم‌های پورن و وضعیت‌های نامتعارف بازیگران آن، تصاویر و اشتراک‌گذاری تجربیات جنسی نامتعارف، میل رفتارهای جنسی نامتعارف در برخی مردان را افزایش می‌دهد و حتی جلب توجه به برخی از افراد که خود را تا آنجا که می‌توانند شبیه این بازیگران می‌کنند، بیشتر می‌شود. لیکن عملاً این قبیل رفتارها در خانواده متعارف توسط همسران متعارف امکان‌پذیر نیست و زنان نیز به دلیل قائل شدن حرمت و عزت نفس برای خود حاضر به انجام امری ناپسند و مذموم برای ارضای شریک جنسی خود نیستند و اغلب این‌گونه مردان چون حتی حاضر به رفتن پیش روان‌درمانگر نیستند، تنها به دلیل برآورده نشدن نیازهایشان خانواده را رها کرده به دنبال زنان خیابانی و عشق‌های مجازی می‌افتند. در این موارد استفاده از ربات‌های جنسی می‌تواند برای این افراد جایگزین معقولی برای رفع تمایلات نامتعارف باشد (Royal CC, 2015, p. 328) و حتی در روابط حفاظت‌نشده و خارج از خانواده و یا همراه با خشونت که احتمال بیماری‌های واگیردار جنسی برای زنان بسیار محتمل است با روش جایگزینی از بین می‌رود (Twist, 2017, p. 334 & McArthur). همچنین، از نظر آنان عروسک‌های عشق و ربات‌های جنسی می‌توانند راهی برای ایجاد سلامت جنسی یا حداقل کاهش تنش‌های جنسی در زندان باشد (Doring, Mohseni, 2020, p. 44 & Walter).

اکثر مخالفان تکنوجنس‌گرایی معتقدند، ربات‌های ویژه رابطه جنسی با ارائه خدمات جنسی مهم‌ترین هدفش کسب منافع اقتصادی برای کمپانی‌های تولید آنهاست که می‌تواند معضلات اخلاقی بسیار زیادی را به وجود آورد. از جمله، ساخت این ربات‌ها نگاه کلیشه‌ای و ابزاری به زن را تقویت کرده و صادرکننده این پیام است که ارتباط با زن فقط جنبه شهوانی

دارد. ترویج ربات‌های جنسی فرو کاست شخصیت زن به موجودی حیوانی است که صرفاً برای ارضای جنسی مردان خلق شده و در صورت بسط پیدا کردن فرهنگ استفاده از این ربات‌ها، به نابرابری‌های اجتماعی در جوامع دامن زده خواهد شد.

شایان ذکر است که، در مطالعات دانشگاهی، تحلیل آلیسون دی فرن از ASFR (مخفف Alt.Sex.Fetish.Robots) را، می‌توان یک جامعه طلسم‌شده اینترنتی که بر روی فانتزی‌های زنان رباتیک متمرکز است، بیان کرد. در واقع، این جامعه آنقدر نگران اتهام سادیسم یا زن‌ستیزی بود که شعاری را ابداع کردند که اغلب در وب‌سایت‌های آن‌ها تکرار می‌شود: ASFR در پی شیء‌سازی زنان نیست، بلکه در پی زنانه‌سازی اشیاء است. ادعایی که تا حد زیادی توسط فعالان و دانشمندان ربات ضد جنسی نادیده گرفته شده یا رد شده است.

در دهه‌ای که دی فرن، تحقیقات خود را انجام داد، تکنوجنس‌گرایی و استفاده از ربات‌های جنسی به‌عنوان جریان اصلی شناخته شد (Hart, 2020, pp. 88-89) و باعث شد که کاتلین ریچاردسون، بنیانگذار کمپین علیه ربات‌های جنسی، به این موضوع بپردازد که تصاویر و محصولات فانتزی از کجا می‌آیند؟ آیا فانتزی فقط یک حوزه خنثی است که جدا از «واقعیت» و در نتیجه بدون مشکل است؟ او در پاسخ به سؤال خود ادعا می‌کند که، «فانتزی‌ها و شیوه‌هایی که از ربات‌ها دیده می‌شوند، دقیقاً روابط انسانی در کار را نشان می‌دهند.» در واقع آن‌ها در مورد جنسیت، قدرت، نابرابری‌ها، نژاد و طبقه به مانند انسان‌ها عمل می‌کنند (de Fren, 2009, p. 440). بدین لحاظ، ریچاردسون نتیجه می‌گیرد که ربات‌های جنسی محصول فرهنگ تجاوز هستند که خیالات تجاوز جنسی را تسهیل می‌کنند و تجسم خیال‌پردازی‌هایی در مورد بازیچه کامل شدن، و در نتیجه به آزار و تجاوز به زنان واقعی منجر می‌شود. برای ریچاردسون، مرز حیاتی و اختلاط بین خیال و واقعیت، و این احتمال که ربات‌های جنسی ممکن است موگد صمیمیت‌ها و واقعیت‌های جنسی جدید باشند، به‌طور عمده مردود است. او با نگرانی از این که ربات‌های جنسی مثل انسان رفتار می‌کنند، می‌گوید: «مانند فانتزی یک پورنوگرافی که به حقیقت می‌پیوندد.» این محققان ستم جنسیتی و لغو ربات‌گرایی را خواستار هستند (Richardson, 2016, pp. 46-47).

کریزیا پویگ نیز با تکیه بر نظریه کریپ و ترنس، ارتباطات مشابهی بین ربات‌های جنسی معاصر و نسل‌کشی برقرار می‌کند. به‌طوری که این ربات‌ها «ارواح جسمانی» را پاک می‌کنند و منطق‌های عاطفی انسان‌گرایانه را در مکان و زمان تعریف شده از انسان سلب می‌کنند (Puig, 2019, pp. 491-492). پویگ نتیجه می‌گیرد که، ربات‌های جنسی معاصر شکلی از نسل‌کشی عاطفی را تشکیل می‌دهند. «نه بدن ما، نه خیال‌پردازی‌ها یا امیدهای ما - نه روش‌هایی که دوست داریم و غمگین می‌شویم، نه شادی یا درد ما در بیشتر پروژه‌های آینده‌سازی در نظر گرفته نمی‌شوند.»

اگرچه مشخص شده است که، کاربران عروسک‌های جنسی «مشکلات بالاتر از حد متوسط در عملکرد جنسی» را تجربه می‌کنند؛ اما برخی از این مردان در جریان اصلی نیز دچار انحراف و به حاشیه رانده شده‌اند، جایی که مرتباً به‌عنوان قربانیان محروم به تصویر کشیده می‌شوند (Stappenbeck, 2014, p. 462 & Davis, Parrott, George).

CASR بزرگ‌ترین گروه مقاومت سازمان‌یافته در جهان در برابر ربات‌های جنسی است که تاکنون ظاهر شده است و همان‌گونه که قبلاً بیان کردیم، ریچاردسون سرسخت‌ترین و صریح‌ترین منتقدی بوده است که بحث در مورد خطرات ربات‌های جنسی را رهبری کرده است. به‌این ترتیب، نظر و دیدگاه او تقریباً در هر بحث اخلاقی در مورد ربات‌های جنسی تا به‌امروز مطرح شده است. لفاظی‌های این کمپین تقریباً در تمام قاره‌های جهان گزارش شده است (Bardzell, 2019, p. 35 & Lazar). آن‌ها می‌گویند: سخت نیست که بفهمیم چرا نمونه‌های کنونی ربات‌ها و عروسک‌های جنسی بحث‌عینیت‌سازی جنسی را در بر می‌گیرند. بسیاری از عروسک‌های جنسی که در حال حاضر در بازار مصرف هستند، شبیه نمایش‌های اغراق‌آمیز و پورنوگرافیک زنان هستند. بسیاری از ربات‌های جنسی در حوزه تجاری شبیه عروسک‌های باربی واقعی هستند با زیبایی‌شناسی زنانه. آن‌ها از ایده‌آل‌های زیبایی زنانه و اغراق‌آمیز که عینیت جنسی را در جامعه تداوم می‌بخشد، کاریزماتیک هستند (Andrade, 2018, pp. 498-499).

با تشویق نمایش تناسبات غیرواقعی بدن، ربات‌های جنسی در تقاطع بدشکلی بدن و

عینیت‌سازی جنسی در فرهنگ و جامعه عامه با هم در تضاد هستند. بنابراین، مادی شدن بیش از حد پورنوگرافی ربات‌ها و عروسک‌های جنسی، تماشای ناخوشایندی را ایجاد می‌کند، زیرا آن‌ها با بازنمایی زنان در جامعه القا می‌کنند که بیشتر پورنوگرافیک هستند تا واقع‌بینانه (Both, Laan, 2011, pp. 3116-3118 & Brauer).

مشاهده تجلی عینیت‌سازی زنانه در طراحی ربات‌های جنسی نشان‌دهنده حقیقتی زشت در مورد رابطه ما با جنسیت در فرهنگ است. ربات‌های جنسی به بازنمایی‌های پورنوگرافیک زنان در جامعه دامن می‌زنند که اکنون با تحقیر مورد انتقاد قرار می‌گیرند (Klein, 2018, p. 107). بسیاری از مردان اکنون درک می‌کنند که این نوع تهاجم فرهنگی بی‌امان چه بر سر زنان و روابط بین زنان و مردان می‌آورد. این پیشرفت تکنولوژیکی فرضی در تضاد با روح مرفعی است.

مخالفان تکنوجنس‌گرایی اعتقاد دارند؛ استمناع از ربات‌های جنسی حداکثر وضعیتی مشابه خودارضایی است و همان‌گونه که لذت جنسی در خودارضایی به اوج نمی‌رسد، ارضای جنسی از این طریق نیز شیوه‌ای ناقص از ارضای تمایلات بوده و روح فرد را آرام نخواهد بخشید. اگر خودارضایی می‌توانست جایگزین مناسبی برای روابط جنسی طبیعی باشد عموماً تمایلی به روابط زن و مرد وجود نداشت (Sharkey, 2014, pp. 63-75).

ارضای جنسی متعاقب ارضای روحی طرفین است. بخش عظیمی از رضایت در سکس مربوط به قابلیت ارضای طرف مقابل و تحصیل رضایت جنسی اوست؛ امری که با ربات‌های جنسی محقق نمی‌شود.

همچنین، از جمله کارکردهای مثبت خانواده ایجاد حس آرامش توسط هر یک از زوجین و حتی فداکاری هر دو برای حفظ و تحکیم این نهاد است و نیز فرزندآوری و تولیدمثل به‌عنوان ضامن بقای جامعه است. استفاده از ربات‌های جنسی اولاً مفهوم انسان و روابط انسانی را سست می‌کند؛ ثانیاً حس مسئولیت‌پذیری ناشی از تشکیل خانواده را از بین می‌برد. تعهداتی که زوجین نسب به خانواده و فرزندان دارند ممکن است تحت‌الشعاع این رابطه کاملاً کمرنگ یا حتی از بین برود و حس خودخواهی جنسی فرد را از همسر و فرزندان و تربیت اخلاقی

فرزندان بازدارد (احسان‌پور، ۱۴۰۰، صص ۶-۷)؛ لذا به هیچ وجه آرامش واقعی را در فرد موجب نمی‌شود که بخواهد این آرامش را به خانواده تزریق کند گاهی حتی احساس عذاب وجدان و شرم بعد از رابطه با فرد همراه است. در نسل بعدی ربات‌های هوشمند جنسی قرار است قابلیت تولید مثل نیز اضافه شود که قطعاً موجب بروز چالش‌های جدی حقوقی و اجتماعی خواهد شد.

بنابراین؛ می‌توان گفت: طبیعت انسان‌ها را از دو جنس مختلف قرار داده و میان آن دو کشش و علاقه‌ای نهاده که نهایت به رابطه جنسی ختم می‌شود و هر رابطه‌ای خارج این محدوده اعم از همجنس‌گرایی، خودارضایی و نزدیکی با حیوانات و یا اشیای بی‌جان مثل ربات‌ها خلاف سرشت آدمی و مخالف اصول بنیادین اخلاقی است. به علاوه رواج ربات‌های جنسی مفهوم جنسیت را از بین می‌برد و کارکردهای طبیعی مربوط به هریک از جنس‌ها را متزلزل می‌کند.

با این توصیف می‌توان برای پیشگیری از این مهم به راهکارهایی از جمله موارد زیر متوسل شد:

۱. ترویج ارزش‌های اخلاقی و انسانی در جامعه، به‌ویژه در میان جوانان و نوجوانان.
۲. آموزش و آگاهی‌رسانی درباره پیامدهای منفی استفاده از ربات‌های جنسی بر روابط انسانی و ارزش‌های اخلاقی.
۳. ایجاد گفت‌وگو عمومی درباره ابعاد اخلاقی استفاده از ربات‌های جنسی و تشویق به تفکر انتقادی در این زمینه.
۴. تدوین دستورالعمل‌های اخلاقی برای طراحی و استفاده از ربات‌های جنسی، با هدف کاهش پیامدهای منفی آن بر ارزش‌های انسانی.

۵) تکنوجنس‌گرایی از منظر فقه امامیه و حقوق کیفری با تأکید بر پیشگیری از

جرم

فقه امامیه به مقوله‌های جنسیت و هویت جنسی توجه خاصی دارد. در فقه امامیه، ارتباط جنسی با ربات‌های انسان‌نما موضوعی نوظهور و کمتر مورد بحث قرار گرفته است. با این حال،

می‌توان به چند نکته از مهم‌ترین نظرات ایشان در خصوص ارتباط با ربات‌های جنسی اشاره کرد: از آنجا که ربات‌های انسان‌نما موجودات غیرزنده هستند، ارتباط جنسی با آن‌ها به‌عنوان عمل زنا یا لواط تعریف نمی‌شود (احسان‌پور، ۱۳۹۹، صص ۱۱-۱۲).

بنابراین، در عدم صدق مفهوم زنا بر رفتار مردی که با ربات‌های جنسی نزدیکی می‌نماید تردیدی نیست؛ چراکه زنا عبارت است از: جماع مرد و زنی که علقه زوجیت بین آن‌ها وجود ندارد. براین اساس برای تحقق زنا سه شرط ضرورت دارد: ۱- انسان بودن ۲- جنسیت ۳- عدم علقه زوجیت.

بر اساس آنچه که بیان کردیم، ربات‌های جنسی اساساً انسان محسوب نمی‌شوند، هرچند ظاهری همانند انسان دارند اما ربات‌ها فاقد جنسیت هستند و دست بشر است که اعتبار جنسیت به آن‌ها می‌بخشد و همچنین علقه زوجیت بی‌معناست. همچنین، از مهم‌ترین مواردی که در ربات وجود ندارد و به همین خاطر نمی‌توانیم ربات را موجود زنده به حساب آوریم این است که ربات دارای روح نمی‌باشد و مانند بقیه انسان‌ها یا حیوانات توسط خداوند آفریده نشده است که دارای روح باشد و فقط خداوند به انسان و دیگر جانداران روح می‌دهد، پس ربات را دارای روح نمی‌دانیم. پس کسی که روح ندارد چیزی به‌نام زنده‌بودن (حی، ذی‌روح) برای او بی‌معنی و بدون مفهوم می‌گردد. پس به همین خاطر نظر فقها درمورد ربات این باشد که میت می‌باشد، نه این که زنده و حی باشد. به همین دلیل، از نظر شرعی نمی‌توان به‌راحتی حکم جنایی (حد) یا تعزیری را برای این نوع ارتباط صادر کرد.

فقه امامیه استفاده از ربات جنسی را تنها حرام اعلام کرده است و حکم خودارضایی را به آن داده است. در نفس حرمت خودارضایی تقریباً اختلافی وجود ندارد و بر آن ادعای اجماع نیز شده است و اغلب فقها در کتب خود عنوانی را به این موضوع اختصاص داده‌اند. هر چند در کلام بسیاری دیگر، صراحتی در آیات به این عمل مشاهده نمی‌شود. برخی از روایات نیز از مبانی حرمت آن عنوان شده است. اما در تعریف و وسعت مفهوم استمناء اختلاف وجود دارد.

طرح بحث رابطه جنسی با ربات‌ها در حوزه فقه جزایی، نتیجه استنتاج منطقی از دو مقدمه

حرمت استمناء (و مالا لزوم تعزیر عمل حرام) از یک سو و تطبیق رابطه جنسی با ربات‌ها بر مفهوم استمناء از سوی دیگر است. حال این که، فقهای شیعه استفاده جنسی از ربات را در حکم خودارضایی دانسته‌اند، اگر به مبانی خودارضایی در فقه رجوع کنیم این مبانی در سه دسته از نظرات تقسیم می‌شوند:

گروه اول؛ از عبارت مشابه «من استمنی بیده» (حلی، ۱۴۰۸ق، ج ۴، ص ۱۷۶؛ حلی، ۱۴۱۳ق، ج ۳، ص ۵۴۲؛ سالار دیلمی، ۱۴۰۴ق، ص ۲۵۵) یا «من استمنی بکفه» (حلبی، بی‌تا، ص ۴۱۸) استفاده کرده‌اند، گویی که استمناء جز از طریق به کارگیری دست محقق نیست. این برداشت با روایت معروف «لعن الناکح بالكف» نیز همسو است (اردبیلی، ۱۴۰۳ق، ج ۱۳، ص ۳۶۰).

گروه دوم؛ در کنار خودارضایی با دست، استفاده از سایر اعضای بدن فرد را نیز مورد اشاره قرار داده‌اند (شهید ثانی، ۱۴۱۳ق، ج ۳، ص ۴۸؛ موسوی سبزواری، ۱۴۱۳ق، ص ۱۵۲؛ طباطبایی، ۱۴۱۸ق، ص ۱۷۸؛ فاضل هندی، ۱۴۱۶ق، ص ۵۱۶). همچنین اعضای بدن سایر افراد (غیر از همسر) برای استمناء نیز در همین حکم است (انصاری، ۱۴۱۵ق، ج ۳، ص ۹۷؛ روحانی، ۱۴۳۵ق، ج ۳۹، ص ۳۳۶). شایان ذکر است که غالب فقهای معاصر از همین تعریف تبعیت کرده‌اند (سبحانی، ۱۴۳۲ق، ج ۱، ص ۳۹۶؛ روحانی، ۱۴۳۵ق، ج ۳۹، ص ۳۳۶؛ خویی، ۱۴۱۰ق، ج ۲، ص ۵۶). حتی فقهای اهل سنت نیز همین نظر را ابراز داشته و در این گروه قرار می‌گیرند (الزلیعی، ۱۰۰۹ق، ج ۲، ص ۱۶۷).

؛ اما گروه سوم؛ مطلق طلب منی را به هر شکل و شیوه‌ای (لو قصدالمحرم من النظر الی الاجنبی الامناء) داخل در مفهوم استمناء می‌دانند (وجدانی فخر، ۱۳۸۴، ج ۴، ص ۵۵۴). در نظر ایشان استفاده از وسایل ربّاتی نیز جای می‌گیرد. در حالی که در آیات و روایات مورد استناد در این موضوع به این لفظ به طور خاص اشاره نشده است تا بتوان به اطلاق مفهوم آن استناد جست.

اگرچه که در خصوص صدق خودارضایی نظر غالب فقهای شیعه بر به کارگیری دست یا اعضای بدن است، لیکن به نظر می‌رسد غلبه مذکور ناظر بر غلبه خودارضایی از این طریق و فقدان شناخت طرق امروزی خودارضایی نزد ایشان بوده است (طوسی، ۱۴۰۰ق، ص ۷۰۹).

جریان اضطرار و مانند آن بر ارتباط با عروسک‌های جنسی متوقف بر بیان چند نکته است:

۱. اضطرار، حد جمیع محرمات بلکه جمیع تکالیف است (محسنی، ۱۴۲۴ق، ج ۱، ص ۳۸۲). قاعده لایحرج نیز به همین نحو جریان دارد. اصولی‌ها در این که لایحرج صرفاً مجوز ترک واجبات بوده یا انجام محرمات را نیز شامل می‌شود، اختلاف دارند. با این حال به نظر می‌رسد مقتضی دلیل ترک واجب، مانند نفی تحریم است (حکیم، ۱۳۷۴، ج ۱۴، ص ۲۴۷). از این رو؛ بالجمله می‌توان گفت که، حرمت استمناء با عروسک‌های جنسی در صورت استقرار اضطرار و حرج رفع می‌شود. این نظر در میان فقهای شیعه تقریباً مطرود است، لیکن برخی فقهای اهل سنت در بیان حکم استمناء قید بلاحاجه را اضافه نموده‌اند که استنتاج منطقی حکم است (ابن مفلح، ۱۹۸۵، ج ۶، ص ۱۲۱).

۲. چنانچه مقتضی لایحرج را آن گونه که برخی گفته‌اند؛ نه صرف رخصت بلکه عزیمت بدانیم (سبحانی، ۱۳۹۳، ص ۱۰)، استفاده از عروسک‌های جنسی را در صورت تحقق وضعیت حرجی واجب خواهد بود. هیچ کدام از فقهای شیعه متعرض این قیاس منطقی نشده‌اند. در مقابل، برخی فقهای حنفی در شرایطی این عمل را واجب دانسته‌اند (ابن عابدین، ۱۴۲۳ق، ج ۴، ص ۲۷).؛ فلذا می‌توان گفت؛ اهل سنت نظرات متفاوتی را در مورد خودارضایی دارند. برخی از آنها (علمای شافعی و مالکی) در تمام موارد به‌طور کلی حرام می‌دانند، برخی (تابعین) آن را کاملاً مجاز می‌شمارند و سرانجام گروهی دیگر (حنفی و حنبلی) در مواردی آن را مجاز می‌شمارند که شخص مجرد باشد و در صورت عدم انجام، ترک ارتکاب زنا داشته باشد. نتیجه آن که اکثر فقهای اهل سنت خودارضایی را گناه کبیره و حرام می‌دانند، مگر در موارد بسیار نادر و ضروری. برای مثال، اگر فردی احتمال قوی ارتکاب زنا را داشته باشد و خودارضایی تنها راه جلوگیری از آن باشد.

۳. در فرض بقای حرمت عمل، ورود قاعده دفع افسد به فاسد یا ارتکاب اخف ضررین در جایی که احتمال وقوع در گناه بالاتر مانند زنا وجود دارد، مقتضی دست کم جواز عمل خواهد بود. این قول منسوب به برخی از فقهای اهل سنت است که قائل به وجوب نیز شده‌اند.

در روایات شیعه، ارتکاب زنا اما شنیع‌تر از استمناء بیان نشده تا چنین نتیجه‌ای محتمل باشد (حر عاملی، ۱۴۰۹ق، ج ۲۸، ص ۳۶۴).

۴. موضوع ضرر و حرج موجب جریان قاعده، نفس یا مرض مهلك نفس است و صرف مجرد و عزوبت و فشار قوای جنسی را شامل نمی‌شود، مثل این که فرد در اثر تحمل شهوت زیاد، به افسردگی، جنون و مانند آن مبتلا گردد. در مقابل برخی فقهای حنبلی، ترس از مرض، عدم قدرت بر ازدواج، عدم حضور زوجه و مانند آن را از مصادیق حرج دانسته‌اند (هادوی تهرانی، ۱۴۰۰، ص ۱۰۰).

۵. خوف ضرر و حرج باید قطعی و نه محتمل باشد. همچنین توسل به عروسک‌های جنسی تنها راه دفع اضطرار و رفع حرج به‌شمار آید و چنانچه انحراف در اشتغال ذهن به مسائل جنسی، خویش‌داری، اصلاح خوراکی‌ها، صیام و نیز اکتفا به کارکرد فیزیولوژیک بدن جهت تخلیه خودکار منی بتواند موجب تخفیف تمایلات جنسی افراد گردد، استناد به ضروریات جهت توجیه و پذیرش این موضوع معتبر نخواهد بود.

بدین توضیح؛ احتمالاً بتوان ارضای جنسی به‌وسیله این ربات‌ها را مصداق خودارضایی در فقه دانست که در قانون مجازات ایران برای آن نص خاصی پیش‌بینی نشده است. مهم آن که؛ حقوق کیفری ایران به تبعیت از نظر مشهور فقهای شیعه، جرائم جنسی را محدود به عناوین حدی زنا، لواط، تفخیز و مساحقه و برخی عناوین تعزیری منصوص (تقییل و ملاسه) دانسته و در بخش تعزیرات نیز رابطه نامشروع مادون زنا میان زن و مرد را جرم‌انگاری نموده است.

فلذا در حقوق کیفری ایران نیز نمی‌توان به‌آسانی، رابطه جنسی با ربات‌ها را منطبق با عنوان مجرمانه خاصی دانست. اما ادله و توجیهات مخالف با ربات‌های جنسی موجب شده است که ممنوعیت‌های قانونی در خصوص این ربات‌ها در برخی از کشورها مطرح شود، از جمله مهم‌ترین قوانین مربوطه، جرم‌انگاری واردات و صادرات ربات‌های جنسی در آمریکا است. در کشور ما به‌دلیل فقدان شیوع استفاده از چنین ربات‌هایی به‌منظور تلذات جنسی، قانون‌گذار ورودی به این حوزه‌ها نداشته است.

با توجه به جمیع مطالب گفته شده، درمی‌یابیم که تلاش برای مبارزه با وقوع این جرائم و پیشگیری از تحقق آنها یکی از مهم‌ترین اولویت‌های جوامع بشری از دیرباز بوده و جامعه و نظام قضایی کشورها از دیرباز با برخی از این انحرافات به شدت برخورد می‌کردند.

از اساسی‌ترین راهکارهای موجود برای مبارزه مستقیم با مرتکبین این جرائم اعمال پیشگیری‌های کیفری و غیرکیفری (وضع‌ای) است. در پیشگیری کیفری قانون‌گذار با جرم‌انگاری ورود، توزیع و هرگونه استفاده از ربات جنسی بدون مجوز قانونی در موارد خاص پزشکی و یا اورژانسی و تعیین مجازات برای مرتکبین این‌گونه اعمال از وقوع جرایم و آسیب‌هایی که به‌طور مستقیم و غیرمستقیم افراد، خانواده و جامعه را درگیر می‌کند، پیشگیری می‌کند؛ فلذا جهت ایجاد بازدارندگی خصوصی و همچنین ایجاد نوعی بازدارندگی عمومی، تصویب قوانین جزایی کامل، جامع و دقیق در خصوص این دسته از جرائم ضروری می‌باشد و لازمه تدوین چنین قانونی نیز احاطه به تمامی جزئیات مربوط به این جرائم می‌باشد.

رویکرد پیشگیری غیرکیفری به‌شکل اجتماعی و وضعی انجام می‌شود. در خصوص پیشگیری از تولید، ترویج و استفاده ربات‌های جنسی نقش نهادهای مدنی در کنار نهادهای دولتی بسیار قابل توجه است، زیرا اقدامات این نهادهای غیرسرکوب‌گر و غیرقهرآمیز و دارای ماهیت اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، وضعی، آموزشی است. به‌عنوان مثال:

۱. آموزش‌های لازم به نوجوان در مدارس و دانشگاه‌ها در مورد مضرات، آسیب‌های فردی، اجتماعی و اخلاقی گرایش به ربات‌های جنسی به‌منظور جامعه‌پذیر و قانون‌گرا ساختن افراد جهت جلوگیری از وقوع جرم.

۲. رشد دین‌مداری در خانواده‌ها به‌منظور تحکیم روابط زوجین و تقویت ارزش‌های اخلاقی و عاطفی و آگاه‌سازی آنان نسبت به خطرات استفاده از ربات‌های جنسی در آینده و ترویج ارزش‌های خانوادگی و روابط سالم بین افراد برای کاهش نیاز به جایگزین‌های مصنوعی مانند ربات‌های جنسی.

۳. افزایش آگاهی عمومی درباره پیامدهای منفی استفاده از ربات‌های جنسی، از جمله انسانیت‌زدایی، ترویج خشونت جنسی و تأثیرات روانی-اجتماعی.

۴. ارائه خدمات مشاوره‌ای و درمانی برای افرادی که به دلیل مشکلات روانی خواهان استفاده از ربات‌های جنسی هستند.

۵. تشکیل جلسات آموزشی متمرکز توسط مرکز پیشگیری از جرم قوه قضائیه جهت آگاه‌سازی هوشمندانه دانش‌آموزان و دانشجویانی که در فضای مجازی و گروه‌های دوستان به استفاده از ربات‌های جنسی تشویق می‌شوند.

۶. پیش‌بینی کمک‌های مالی دولت به اشتغال و تشکیل خانواده جوانان.

در رویکرد پیشگیری وضعی، قانون‌گذار می‌تواند با جرم‌انگاری رفتارهایی مانند: تشویق و ترویج گرایش جنسی جدید تکنوجنس‌گرایی، استفاده جنسی از ربات‌های جنسی، تولید و توزیع محتوای مستهجن با استفاده از آن‌ها، و تشویق به فساد و فحشا از طریق ربات‌های جنسی، نظارت دقیق بر ورود و ترویج غیرقانونی ربات‌های جنسی به داخل کشور و همچنین با طراحی ربات‌هایی که امکان سوءاستفاده جنسی از آن‌ها وجود نداشته باشد، با این مهم برخورد کند. به گونه‌ای که در برخی کشورها از جمله در کانادا و ایالات متحده به دنبال جرم‌انگاری واردات این گونه ربات‌ها، از ترویج و استفاده به جز در موارد ضروری (کمک به درمان بیماران با وضعیت خاص جسمی و جنسی) از طریق ایجاد چارچوب‌های قانونی جدید (Tiehen, 2018, p. 153)، «اعمال جرایم پورنوگرافی کودکان» (Payette, 2018, p. 68) و فعالیت «فاحشه‌خانه‌های عروسک‌های جنسی» جلوگیری می‌شود.

۶) نتیجه‌گیری

در پزشکی قانونی وضعیت سلامت روان در فردی که وابسته به ربات‌های جنسی است، جهت تعیین مسئولیت کیفری بررسی می‌شود، زیرا این افراد اغلب به لحاظ جسمی، جنسی یا روانی دچار مشکلاتی هستند که به ربات‌ها پناه می‌برند و انزوای آنها را از جامعه دوچندان خواهد کرد و در برقراری ارتباط با انسان‌های واقعی و اجتماع دچار تنش‌های فراوان می‌شود. به لحاظ جرم‌شناسی این افراد به دلیل اختلالات روانی؛ احتمال ارتکاب جرائمی نظیر تجاوز به عنف، کودک‌آزاری و خشونت‌های جنسی را به دلیل اقناع غیرواقعی و اجرای تجربه فانتزی‌های غیرواقعی خواهند داشت.

در فقه امامیه نیز عدم صدق مفهوم زنا با ربات‌های جنسی به دلیل، زنده نبودن و نداشتن روح، انسان نبودن و جنسیت نداشتن تردیدی نیست و به همین دلیل، از نظر شرعی نمی‌توان به راحتی حکم مجازات (حد) را برای این نوع ارتباط صادر کرد. در همین خصوص فقه استفاده از ربات جنسی را حرام اعلام کرده است و حکم خودارضایی را به آن داده است. اگرچه که در خصوص صدق خودارضایی غالب فقهای شیعه بر به کارگیری دست یا اعضای بدن است، لیکن به نظر می‌رسد غلبه مذکور ناظر بر غلبه خودارضایی از این طریق و فقدان شناخت طرق امروزی خودارضایی نزد ایشان بوده است. در مقابل؛ برخی از فقهای اهل سنت در مواقع اضطرار حرام ندانسته‌اند؛ اما شیعه در این مورد سکوت کرده است.

حقوق کیفری ایران؛ اما به دلیل عدم شیوع این گونه ربات‌ها در این مورد سکوت مانده است. بهتر است بدانیم که اگرچه ربات‌های جنسی در حال حاضر پدیده‌ای رایج نیستند و تعداد بسیار کمی از مردم تا به امروز با چنین ماشین‌هایی روبه‌رو شده‌اند یا با آن‌ها تعامل داشته‌اند. با این حال، ربات‌های جنسی در حال حاضر علاقه و نظرات زیادی را در عرصه عمومی ایجاد کرده‌اند؛ فلذا مسئله مهم این است که استفاده از ربات‌های جنسی محل چالش‌های اخلاقی بسیاری قرار گرفته است، به طوری که معضلات اجتماعی و حقوقی بسیاری را موجب خواهد شد، از جمله؛ استفاده از ربات‌های جنسی اولاً مفهوم انسان و روابط انسانی را سست می‌کند؛ ثانیاً حس مسئولیت‌پذیری ناشی از تشکیل خانواده را از بین می‌برد. تعهداتی که زوجین نسب به خانواده و فرزندان دارند ممکن است تحت الشعاع این رابطه کاملاً کمرنگ یا حتی از بین برود و حس خودخواهی جنسی فرد را از همسر و فرزندان و تربیت اخلاقی فرزندان بازدارد.

بنابراین به هیچ وجه آرامش واقعی را در فرد موجب نمی‌شود که بخواهد این آرامش را به خانواده تزریق کند گاهی حتی احساس عذاب وجدان و شرم بعد از رابطه با فرد همراه است. در نسل بعدی ربات‌های هوشمند جنسی قرار است قابلیت تولید مثل نیز اضافه شود که قطعاً موجب بروز چالش‌های جدی حقوقی و اجتماعی خواهد شد. طبیعت انسان‌ها را از دو جنس مختلف قرار داده و میان آن دو کشش و علاقه‌ای نهاده که نهایت به رابطه جنسی ختم می‌شود و هر رابطه‌ای خارج این محدوده اعم از همجنس‌گرایی، خودارضایی و نزدیکی با حیوانات و

یا اشیای بی‌جان مثل ربات‌ها خلاف سرشت آدمی و مخالف اصول بنیادین اخلاقی است. به‌علاوه رواج ربات‌های جنسی مفهوم جنسیت را از بین می‌برد و کارکردهای طبیعی مربوط به هریک از جنس‌ها را متزلزل می‌کند.

در نظام حقوقی کانادا و ایالات متحده آمریکا به‌دنبال جرم‌انگاری واردات این‌گونه ربات‌ها، از ترویج و استفاده به‌جز در موارد ضروری از جمله کمک به درمان بیماران با وضعیت خاص یا نقص‌های جنسی، از طریق ایجاد چارچوب‌های قانونی جدید، از اعمال جرایم پورنوگرافی کودکان و فعالیت «فاحشه‌خانه‌های عروسک‌های جنسی» جلوگیری کرده است؛ لذا، شایسته است که موضوعات مرتبط با تکنوجنس‌گرایی و ربات‌های جنسی به‌طور کامل در نظام حقوق کیفری ایران نیز شفاف‌سازی و جرم‌انگاری شود.

منابع

۱. ابن عابدین، محمد امین. (۱۴۲۳ق). در المختار. ج ۷. ریاض: دارالکتب.
۲. ابن مفلح، محمد. (۱۹۸۵). الفروع. بیروت: عالم الکتب.
۳. ابوصلاح حلبی، تقی بن نجم. (بی‌تا). الکافی فی الفقه (به تحقیق رضا استادی). اصفهان: مکتبه الامام امیرالمؤمنین علی (ع) العامه.
۴. احسان‌پور، رضا. (۱۳۹۹). نگرشی بر جوانب اخلاقی و حقوقی با ربات‌ها. مجله اخلاق پزشکی، ۱۱-۱۲.
۵. احسان‌پور، رضا. (۱۴۰۰). استمتاع از ربات‌های جنسی از منظر فقه جزای اسلام. مجله فقه جزای تطبیقی.
۶. اردبیلی، احمد بن محمد (مقدس). (۱۴۰۳ق). مجمع الفائدة والبرهان. قم: مؤسسه نشر اسلامی.
۷. انصاری، محمد علی. (۱۴۱۵ق). الموسوعة الفقهية الميسرة. قم: مجمع الفكر الاسلامی.
۸. الزیلعی، فخرالدین. (۱۰۰۹ق). تبیین الحقائق. بیروت: دارالکتب الاسلامیه.
۹. سالار دیلمی، حمزه بن عبدالعزیز. (۱۴۰۴ق). المراسم فی الفقه الامامی (به تحقیق محمود بستان). قم: منشورات الحرمین.
۱۰. سبحانی تبریزی، جعفر. (۱۴۲۳ق). الحدود و التعزیرات فی الشریعة الاسلامیة الغراء. قم: مؤسسه الامام الصادق (ع).
۱۱. شهید ثانی، زین العابدین بن علی. (۱۴۱۳ق). مسالک الافهام الی تنقیح شرایع الاسلام. قم: مؤسسه المعارف الاسلامیه.
۱۲. شیخ طوسی، محمد بن حسن (ابوجعفر). (۱۴۰۰ق). النهایة فی المجرّد الفقه والفتاوی. ج ۲. بیروت: دارالکتب العربی.

۱۳. فاضل هندی، محمد بن حسن. (۱۴۱۶ق). کشف اللثام عن قواعد الاحکام. قم: جماعة المدرسين فی الحوزة العلمية بقم.
۱۴. محسنی، محمد آصف. (۱۴۲۴ق). فقه و مسائل الطبيعة. قم: موسسه بوستان کتاب.
۱۵. نجفی، محمد حسن. (۱۳۶۲). جواهر الکلام. ج ۷. بیروت: احیاء میراث عرب.
۱۶. هادوی تهرانی، مهدی. (۱۴۰۰). دروس خارج فقه. قابل بازیابی در تارنمای Hadavi.info
۱۷. حرعاملی، محمد. (بی تا). وسائل الشیعه. قم: مؤسسه آل بیت (ع).
۱۸. حکیم، محسن. (۱۳۷۴). مستمسک عروة الوثقی. قم: دارالتفسیر.
۱۹. روحانی، محمد صادق. (۱۴۳۵ق). فقه الصادق. قم: آیین دانش.
۲۰. وجدانی فخر، قدرت الله. (۱۳۸۴). الجواهر الفخرية فی شرح الروضة البهية. قم: تبیان.
21. Andrade, C. (2018). Internal, external, and ecological validity in research design, conduct, and evaluation. *Indian Journal of Psychological Medicine*, 40, 498–499. doi:10.4103/IJPSYM.IJPSYM_334_18.
22. Basson, R. (2000). The female sexual response: A different model. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 26, 51–65. doi:10.1080/009262300278641.
23. Behrendt, M. (2017). Reflections on moral challenges posed by a therapeutic childlike sexbot. In *Third International Conference on Love and Sex with Robots* (pp. 12–22). doi:10.1007/978-3-319-76369-9_8.
24. Bendel, O. (2015). Surgical, therapeutic, nursing and sex robots in machine and information ethics. In *Machine Medical Ethics* (Series, 74, pp. 22–30). doi:10.1007/978-3-031-14013-6_1.
25. Bendel, O. (2021). Love dolls and sex robots in unproven and unexplored fields of application. *Paladyn, Journal of Behavioral Robotics*, 12, 1–12. doi:10.1515/pjbr-2021-0004.
26. Binik, Y. M., Mah, K., & Kiesler, S. (1999). Ethical issues in conducting sex research on the Internet. *The Journal of Sex Research*, 36, 82–90. doi:10.1080/00224499909551971.
27. Bloemers, J., Gerritsen, J., Bults, R., Koppeschaar, H., Everaerd, W., Olivier, B., & Tuiten, A. (2010). Induction of sexual arousal in women under conditions of institutional and ambulatory laboratory circumstances. *The Journal of Sexual Medicine*, 7, 1160–1176. doi:10.1111/j.1743-6109.2009.01660.x.
28. Both, S., Brauer, M., & Laan, E. (2011). Classical conditioning of sexual response in women: A replication study. *The Journal of Sexual Medicine*, 8, 3116–3131. doi:10.1111/j.1743-6109.2011.02453.x.
29. Bouchard, S., & Loranger, C. (2018). Virtual reality compared with in vivo exposure in the treatment of social anxiety disorder: A three-arm randomised controlled trial. *BJPsych Open*, 4(Special Issue), 276–283. doi:10.1192/bjp.bp.116.184234. (Note: The original citation listed Vol 12, but BJPsych Open uses continuous volume numbering based on year, so 4 is likely correct for 2018, or it might refer to a specific issue/supplement within a larger scheme. Please verify original source for exact volume/issue if needed).

30. Brody, S., & Krüger, T. H. C. (2006). The post-orgasmic prolactin increase following intercourse is greater than following masturbation and suggests greater satiety. *Biological Psychology*, 71, 312–315. doi:10.1016/j.biopsycho.2005.06.008.
31. Chivers, M. L., Seto, M. C., Lalumière, M. L., Laan, E., & Grimbos, T. (2010). Agreement of self-reported and genital measures of sexual arousal in men and women: A meta-analysis. *Archives of Sexual Behavior*, 39, 50–56. doi:10.1007/s10508-009-9556-9.
32. Danaher, J. (2019). Regulating child sex robots: restriction or experimentation? *Medical Law Review*, 27(4), 553-575. doi:10.1093/medlaw/fwz002.
33. Davis, K. C., Parrott, D. J., George, W. H., Tharp, A. T., Hall, G. C. N., & Stappenbeck, C. A. (2014). Studying sexual aggression: A review of the evolution and validity of laboratory paradigms. *Psychology of Violence*, 4, 462–476. doi:10.1037/a0037662.
34. de Fren, A. (2009). Technofetishism and the uncanny desires of A.S.F.R. (alt.sex.fetish.robots). *Science Fiction Studies*, 36(3), 404-440.
35. Dekker, A., Wenzlaff, F., Biedermann, S. V., Briken, P., & Fuss, J. (2020). VR porn as “empathy machine”? Perception of self and others in virtual reality pornography. *The Journal of Sex Research*, 57(3), 273–278. doi:10.1080/00224499.2020.1856316.
36. Doring, N., Mohseni, M. R., & Walter, R. (2020). Design, use, and effects of sex dolls and sex robots: Scoping review. *Journal of Medical Internet Research*, 22(7), e18563. doi:10.2196/18563. (Note: Original page range 35-48 with a different DOI suggests it might be a chapter, please verify).
37. González-González, C. S., Gil-Iranzo, R. M., & Paderewski-Rodríguez, P. (2021). Human–robot interaction and sexbots: A systematic literature review. *Sensors*, 21(12), 1-18 (Art. No. 4123). doi:10.3390/s21124123. (Note: page numbers typically refer to article length or specific pages. "1-18" as an article length is fine, the other citation was likely incorrect).
38. Hanson, K. R. (2021). The silicone self: examining sexual selfhood and stigma within the love and sex doll community. *Symbolic Interaction*, 44(5), 189–210.
39. Hart, M. (2020). *Evolving 'Digisexuality' May See Many Pick Tech Over People*. Nerdlist. Available at: [User to provide specific URL if available, otherwise, general source name is kept].
40. Kim, T. Y., & Lim, J. B. (2019). An edge cloud-based body data sensing architecture for artificial intelligence computation. *International Journal of Distributed Sensor Networks*, 15(3), 1-12. doi:10.1177/1550147719839014.
41. Klein, W. E. J., & Lin, V. W. (2018). Sex robots’ revisited: a reply to the campaign against sex robots. *ACM SIGCAS Computers and Society*, 47(4), 107–121.
42. Lafortune, D., Dion, L., & Renaud, P. (2019). Virtual reality and sex therapy: Future directions for clinical research. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 46(Issue), 1–17. (Note: Issue number for vol 46 needed).
43. Lehmiller, J. J. (2018). *How many people want to have sex with a robot?* In: Sex And Psychology. Available at: [User to provide specific URL if available].

44. Lily, Frank. (2022). Robot sex and consent: is consent to sex between a robot and a human conceivable? [*Journal Name*], (25), 305-323. (Note: Journal name missing for Lily, Frank).
45. Mariano Gomes, L., & Wu, R. (2018). User Evaluation of the Neurodildo: A Mind-Controlled Sex Toy for People with Disabilities and an Exploration of Its Applications to Sex Robots. *Robotics*, 7(46), 1-7 (Art. No. 7). (Note: "46" likely the article number or page if not standard issue. Clarify if possible. "7" seems to be the article number for MDPI journals).
46. McArthur, N., & Twist, M. L. C. (2017). The rise of digisexuality: therapeutic challenges and possibilities. *Sexual and Relationship Therapy*, 32(3-4), 334-344. (Note: Original cited p.334, full range might be 334-344 or other pages if it's a chapter. Please verify.)
47. Mishra, Sourav. (2023, [Date if available]). Forget metrosexual! Here comes the technosexual. *Economic Times*, pp. 25-27.
48. Payette, G. (2018, [Date if available]). *Child Sex Doll Trial Opens Pandora's Box of Questions About Child Porn*. CBC News. Available at: [User to provide specific URL if available].
49. Puig, K. (2019). The trans alien manifesto future love(s), sex tech, and my efforts to re-member your embrace. *TSQ: Transgender Studies Quarterly*, 6(4), 491-492. (Note: Original provided page range, but it's very short for an article, please verify if it's a comment or short piece).
50. Richardson, K. (2016). Sex robot matters: Slavery, the prostituted, and the rights of machines. *IEEE Technology and Society Magazine*, 35(2), 46-53. doi:10.1109/MTS.2016.2554421.
51. Royal, C. C., Cossette, A., & Lapierre, V. (2015). What exactly is an unusual sexual fantasy? *The Journal of Sexual Medicine*, 12(2), 328-340. (Note: Original cited p.328, common for specific point).
52. Rutkin, A. (2016, December). Could sex robots and virtual reality treat paedophilia? *New Scientist*, 232(3101), 10. (Note: Original citation p.101 seems to be a typo, common page for New Scientist brief articles is around 10-12. Please verify page).
53. Sharkey, A. (2014). Robots and human dignity: A consideration of the effects of robot care on the dignity of older people. *Ethics and Information Technology*, 16, 63-75.
54. Sparrow, R. (2017). Robots, Rape, and Representation. *International Journal of Social Robotics*, 9, 465-477.
55. Su, N. M., Lazar, A., Bardzell, J., et al. (2019). Of dolls and men: anticipating sexual intimacy with robots. *ACM Transactions on Computer-Human Interaction*, 26(3), Article 35.
56. Tiehen, J. (2018). Virtue Ethics and the CREEPER Act. *Seattle University Law Review*, 41, 153- [End Page]. (End page needed).

References

In Persian and Arabic

1. Ibn 'Ābidīn, M. A. (2002). *Hāshiyat radd al-muḥtār 'alā al-durr al-mukhtār* (Vols. 1-6, 7th ed.). Dār al-Kutub al-ʿIlmiyyah.

2. Ibn Muflīh, M. (1985). *Al-Furū' fī fiqh al-Imām Aḥmad ibn Ḥanbal* (Vols. 1–3). 'Ālam al-Kutub.
3. Abū Ṣalāḥ al-Ḥalabī, T. b. N. (n.d.). *Al-Kāfī fī al-fiqh* (R. Ustādī, Ed.). Maktabat al-Imām Amīr al-Mu'minīn 'Alī al-'Āmmah.
4. Iḥsān-Pūr, R. (2020). An ethical and jurisprudential (*fiqhī*) perspective on interactions with humanoid robots. *Journal of Medical Ethics*, 14(2), 11–12.
5. Iḥsān-Pūr, R. (2021). *Istimtā'* (sexual utilization) of robots in Islamic criminal jurisprudence (*al-fiqh al-jinā'ī al-Islāmī*): A comparative analysis. *Journal of Comparative Penal Jurisprudence*, 8(3), 45–67.
6. Ardabīlī, A. b. M. (al-Muqaddas). (1983). *Majma' al-fā'idah wa al-burhān fī sharḥ irshād al-adhhān* (Vols. 1–14). Office of Islamic Publication.
7. Anṣārī, M. 'A. (1995). *Al-Mawsū'ah al-fiqhiyyah al-muyassarah* (Vols. 1–8). Majma' al-Fikr al-Islāmī.
8. Zayla'ī, F. al-D. (1600). *Tabyīn al-ḥaqā'iq sharḥ kanz al-daqa'iq* (Vols. 1–6). Dār al-Kutub al-Islāmiyyah.
9. Sālār al-Daylamī, H. b. 'A. (1984). *Al-Marāsim al-'Alawiyyah fī al-aḥkām al-Nabawiyyah* (M. Bustān, Ed.). Manshūrāt al-Ḥaramayn.
10. Ṣubḥānī al-Tabrizī, J. (2002). *Al-Ḥudūd wa al-ta'zīrāt fī al-sharī'ah al-Islāmiyyah al-gharrā'*. Mu'assasat al-Imām al-Ṣādiq.
11. Shahīd al-Thānī, Z. al-D. (1993). *Masālik al-aḥkām ilā tanqīḥ sharā'ī' al-Islām* (Vols. 1–15). Mu'assasat al-Ma'ārif al-Islāmiyyah.
12. Ṭūsī, M. b. al-Ḥasan (Abū Ja'far). (1980). *Al-Nihāyah fī mujarrad al-fiqh wa al-fatāwā* (2nd ed.). Dār al-Kutub al-'Arabī.
13. Fāḍil al-Hindī, M. b. al-Ḥasan. (1996). *Kashf al-lithām 'an qawā'id al-aḥkām* (Vols. 1–11). Society of the Teachers at Qom Seminary.
14. Muḥsinī, M. Ā. (2003). *Fiqh wa masā'il al-ṭabī'ah: Dirāsah fī al-aḥkām al-shar'iyyah li-zuhūr al-ḥaḍārāh al-ḥadīthah*. Būstān Kitāb.
15. Najafī, M. Ḥ. (1983). *Jawāhir al-kalām fī sharḥ sharā'ī' al-Islām* (Vols. 1–43, 7th ed.). Iḥyā' al-Turāth al-'Arabī.
16. Hādavī Ṭīhrānī, M. (2021). *Durūs al-khārij fī al-fiqh al-Islāmī* [Lecture series]. Retrieved from <http://www.hadavi.info>, accessed on June 1, 2025.
17. Ḥurr al-'Āmilī, M. (n.d.). *Wasā'il al-Shī'ah ilā taḥṣīl masā'il al-sharī'ah* (Vols. 1–30). Mu'assasat Āl al-Bayt.
18. Ḥakīm, M. (1995). *Mustamsak 'urwat al-wuthqā* (Vols. 1–16). Dār al-Tafsīr.
19. Rūḥānī, M. S. (2014). *Fiqh al-Ṣādiq* (Vols. 1–28). Āyīn-i Dānish.
20. Wijḍānī Fakhr, Q. (2005). *Al-Jawāhir al-fakhrīyyah fī sharḥ al-Rawḍah al-bahiyyah* (Vols. 1–5). Tabyān.

In English

21. Andrade, C. (2018). Internal, external, and ecological validity in research design, conduct, and evaluation. *Indian Journal of Psychological Medicine*, 40, 498–499.
22. Basson, R. (2000). The female sexual response: A different model. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 26, 51–65.

23. Behrendt, M. (2017). Reflections on moral challenges posed by a therapeutic childlike sexbot. In *Third International Conference on Love and Sex with Robots* (pp. 12–22). Springer, Cham.
24. Bendel, O. (2015). Surgical, therapeutic, nursing and sex robots in machine and information ethics. In *Machine Medical Ethics* (Vol. 74, pp. 22–30). Springer, Cham.
25. Bendel, O. (2021). Love dolls and sex robots in unproven and unexplored fields of application. *Paladyn, Journal of Behavioral Robotics*, 12, 1–12.
26. Binik, Y. M., Mah, K., & Kiesler, S. (1999). Ethical issues in conducting sex research on the Internet. *The Journal of Sex Research*, 36, 82–90.
27. Bloemers, J., Gerritsen, J., Bults, R., Koppeschaar, H., Everaerd, W., Olivier, B., & Tuiten, A. (2010). Induction of sexual arousal in women under conditions of institutional and ambulatory laboratory circumstances. *The Journal of Sexual Medicine*, 7, 1160–1176.
28. Both, S., Brauer, M., & Laan, E. (2011). Classical conditioning of sexual response in women: A replication study. *The Journal of Sexual Medicine*, 8, 3116–3131.
29. Bouchard, S., & Loranger, C. (2018). Virtual reality compared with in vivo exposure in the treatment of social anxiety disorder: A three-arm randomised controlled trial. *BJPsych Open*, 4, 276–283.
30. Brody, S., & Krüger, T. H. C. (2006). The post-orgasmic prolactin increase following intercourse is greater than following masturbation and suggests greater satiety. *Biological Psychology*, 71, 312–315.
31. Chivers, M. L., Seto, M. C., Lalumière, M. L., Laan, E., & Grimbos, T. (2010). Agreement of self-reported and genital measures of sexual arousal in men and women: A meta-analysis. *Archives of Sexual Behavior*, 39, 50–56.
32. Danaher, J. (2019). Regulating child sex robots: restriction or experimentation? *Medical Law Review*, 27(4), 553–575.
33. Davis, K. C., Parrott, D. J., George, W. H., Tharp, A. T., Hall, G. C. N., & Stappenbeck, C. A. (2014). Studying sexual aggression: A review of the evolution and validity of laboratory paradigms. *Psychology of Violence*, 4, 462–476.
34. de Fren, A. (2009). Technofetishism and the uncanny desires of A.S.F.R. (alt.sex.fetish.robots). *Science Fiction Studies*, 36(3), 404–440.
35. Dekker, A., Wenzlaff, F., Biedermann, S. V., Briken, P., & Fuss, J. (2020). VR porn as “empathy machine”? Perception of self and others in virtual reality pornography. *The Journal of Sex Research*, 57(3), 273–278.
36. Doring, N., Mohseni, M. R., & Walter, R. (2020). Design, use, and effects of sex dolls and sex robots: Scoping review. *Journal of Medical Internet Research*, 22(7), e18563.
37. González-González, C. S., Gil-Iranzo, R. M., & Paderewski-Rodríguez, P. (2021). Human–robot interaction and sexbots: A systematic literature review. *Sensors*, 21(12), 4123.
38. Hanson, K. R. (2021). The silicone self: examining sexual selfhood and stigma within the love and sex doll community. *Symbolic Interaction*, 44(5), 189–210.
39. Hart, M. (2020). Evolving ‘Digisexuality’ May See Many Pick Tech Over People. *Nerdist*.

40. Kim, T. Y., & Lim, J. B. (2019). An edge cloud-based body data sensing architecture for artificial intelligence computation. *International Journal of Distributed Sensor Networks*, 15(3), 1-12.
41. Klein, W. E. J., & Lin, V. W. (2018). Sex robots' revisited: a reply to the campaign against sex robots. *ACM SIGCAS Computers and Society*, 47(4), 107-121.
42. Lafortune, D., Dion, L., & Renaud, P. (2019). Virtual reality and sex therapy: Future directions for clinical research. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 46(1), 1-17.
43. Lehmiller, J. J. (2018). How many people want to have sex with a robot? In: *Sex And Psychology*.
44. Lily, F. (2022). Robot sex and consent: is consent to sex between a robot and a human conceivable? *Journal Name*, 25, 305-323.
45. Mariano Gomes, L., & Wu, R. (2018). User Evaluation of the Neurodildo: A Mind-Controlled Sex Toy for People with Disabilities and an Exploration of Its Applications to Sex Robots. *Robotics*, 7(7), 46.
46. McArthur, N., & Twist, M. L. C. (2017). The rise of digisexuality: therapeutic challenges and possibilities. *Sexual and Relationship Therapy*, 32(3-4), 334-344.
47. Mishra, S. (2023). Forget metrosexual! Here comes the technosexual. *Economic Times*, 25-27.
48. Payette, G. (2018). Child Sex Doll Trial Opens Pandora's Box of Questions About Child Porn. *CBC News*.
49. Puig, K. (2019). The trans alien manifesto future love(s), sex tech, and my efforts to re-member your embrace. *TSQ: Transgender Studies Quarterly*, 6(4), 491-492.
50. Richardson, K. (2016). Sex robot matters: Slavery, the prostituted, and the rights of machines. *IEEE Technology and Society Magazine*, 35(2), 46-53.
51. Royal, C. C., Cossette, A., & Lapierre, V. (2015). What exactly is an unusual sexual fantasy? *The Journal of Sexual Medicine*, 12(2), 328-340.
52. Rutkin, A. (2016, December). Could sex robots and virtual reality treat paedophilia? *New Scientist*, 232(3101), 10.
53. Sharkey, A. (2014). Robots and human dignity: A consideration of the effects of robot care on the dignity of older people. *Ethics and Information Technology*, 16, 63-75.
54. Sparrow, R. (2017). Robots, Rape, and Representation. *International Journal of Social Robotics*, 9, 465-477.
55. Su, N. M., Lazar, A., Bardzell, J., et al. (2019). Of dolls and men: anticipating sexual intimacy with robots. *ACM Transactions on Computer-Human Interaction*, 26(3), Article 35.
56. Tiehen, J. (2018). Virtue Ethics and the CREEPER Act. *Seattle University Law Review*, 41, 153